

Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége

1068 Budapest, Városligeti fasor 46-48.

www.mszosz.hu

Hanti Erzsébet

Változások az adózásban 2009-ben

Alapjaiban nem alakulnak át az adótörvényeink jövőre, mégis számos kisebb módosítás lép életbe januártól. Adminisztrációs egyszerűsítések, foglalkoztatás-ösztönzés és a feketegazdaság elleni fellépés jellemzi a 2009-es adóváltozásokat - a kormányzat szándékai szerint.

2009. január 1-től 71.500 forintra nő a minimálbér, és 87 ezerre emelkedik a legalább középfokú képesítést igénylő munkakörben dolgozók garantált bérminimuma. Ez a minimálbér esetén a tavalyi 56.190 forintos nettó keresettel szemben havonta 1620 forinttal többet, 57.814 forintot jelent.

Nem változik az eredeti tervekkel ellentétben a **személyi jövedelemadó táblája**. 1 millió 700 ezer forintos éves jövedelemig továbbra is 18%-kal kell adózni, afelett pedig 36 % az szja kulcsa. Az adótábla már harmadik éve változatlan, az alacsony jövedelműek számára pedig ötödik éve nincs semmi valorizáció, tehát adóterhelésük az infláció miatt évről évre nő. A sávhatár emelése egyedül a különadónál történt meg a járulékalap felső határának 19 500 forintról 20 400 forintra emelésével. Így a 4 %-os különadót az idén már csak a 7,446 millió forint közötti jövedelemsávban kell fizetni.

Az SZJA kedvezmények változásai: A munkavállaláshoz kapcsolódó kedvezmények köre és mértéke az idén alig változik.¹

¹ Az Accor service rendszeresen készít reprezentatív összehasonlító felmérést arról, hogy mennyire nő a népszerűsége a magyarországi munkaadók körében a cafetériának és milyen szokások jellemzik a felhasználókat. 2006-ban a hazai vállalkozások 54%-ban nyilatkozták azt, hogy meg sem fordult a fejükben a cafetéria bevezetése. Ebben az időben a cégek 25 %-ánál fordult elő, hogy használták a béren kívüli juttatásokat. 2008-ban fordult a kocka és a hazai cégek 58 %-ban nyilatkoztak úgy, hogy részét képezi a juttatási csomagjuknak a béren kívül adható eszközök. A legnépszerűbb utalvány az étkezési jegy, ami a cafetéria torta 70 %-os szeletét hasítja ki. Utána az ajándék és az utazási csekkek

A módosítások egyszerűsítik az igénybe vehető adókedvezmények rendszerét: 3,4 millió forint éves jövedelemig egységesen 30 %-os mértékben érvényesíthető adókedvezmény a jelenlegi jogcímenek, legfeljebb évi 100.000 Ft értékben.

A jelenlegi szabályozás szerint az összevont adóalap utáni adó meghatározott jövedelemhatárhoz kötötten, 100 ezer forintos keretben hétféle jogcímen csökkenthető bizonyos korlátokkal. Január 1-jétől a korlátozás alá tartozó kedvezmények jogosultsági feltételei változatlanok maradnak, az újonnan belépő háztartási kiadásokhoz kapcsolt kedvezményre pedig a törvény egyszerűbben kezelhető összevont szabályt tartalmaz. A módosítás nem érinti a családi kedvezménnyel, a személyi kedvezménnyel (súlyos fogyatékoság miatti kedvezmény), az őstermelői kedvezménnyel és az alkalmi munkavállalói könyvvvel történő foglalkoztatás kedvezményével kapcsolatos rendelkezéseket.

Ha a magánszemély összes jövedelme az adóévben a 3 millió 400 ezer forintot nem haladja meg, az összevont adóalap adóját csökkentő összeg az őstermelői kedvezménnyel együtt legfeljebb 100 ezer forint lehet (a határt meghaladó jövedelem esetén 3,9 millió forintig csökkenő mértékben vehetők igénybe). A korlátozás alá vont kedvezményekre jogosító igazolt jövedelem-felhasználások összegéből összevont kedvezményalapot kell képezni, és – legfeljebb az előzőek szerint meghatározott keretben – ennek az összevont kedvezményalapnak egységesen a 30 százalékaival lehet az összevont adóalap adóját csökkenteni.

Az összevont kedvezményalapba beszámítható tételek a következők:

- a társadalombiztosítási ellátásra kötött megállapodás szerint a nyugellátásra jogosító szolgálati idő, illetőleg a nyugellátásra jogosító szolgálati idő és nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából a magánszemély által saját maga javára, illetőleg a nem egyéni vállalkozó magánszemély által valamely más magánszemély javára befizetett összeg;
- magánnyugdíjpénztári tagdíj fizetésére kötött megállapodás szerint a magánszemély által saját maga javára, illetőleg a nem egyéni vállalkozó magánszemély által támogatási megállapodás szerint valamely más magánszemély javára befizetett összeg;
- a magánnyugdíjpénztárba a magánszemély saját tagdíját kiegészítő befizetés, ide nem értve a munkáltató által egyoldalú kötelezettségvállalás alapján ilyen címen fizetett összeget;

következnek 30-30 %-ban. Átlagos juttatási keret 120-240.000 forint évente ezt a megkérdezettek 34 %-a mondta, 32 %-uknál viszont ez már 360.000 évente.

-
- hallgatói jogviszony alapján az adóévben megfizetett képzési költség (tandíj, költségtérítés, egyéb térítés), illetve az előző években figyelembe nem vett képzési költségből halasztott kedvezményalap;²
 - a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézménybe a magánszemély által foglalkoztatói hozzájárulása kiegészítéseként befizetett összeg, ideértve a foglalkoztatói hozzájárulás adóköteles részét is;
 - a magánszemély által közcélú adomány céljára történt befizetés, tartós adományozás esetén 20 százalékkal növelt összegben;
 - a belföldi székhelyű biztosítóval kötött élet- és nyugdíjbiztosítás megfizetett díjának összege.
 - a háztartással kapcsolatos szolgáltatások igénybevételének számlázott ellenértéke;³

A kedvezmény érvényesítése számlához, bizonylathoz kötött, és az adóbevallásban tájékoztató adatként fel kell tüntetni az egyes tételeket.

A háztartással kapcsolatos szolgáltatások körébe tartozhatnak például a következők: lakásfelújítással, lakáskorszerűsítéssel kapcsolatos szolgáltatások; gyermekfelügyelet, gyermekgondozás; háztartásvezetés; házi ápolás; háztartási nagygépek karbantartása, javítása; a lakás, lakóház tüzelőberendezésének, fűtésrendszerének, égéstermék elvezető rendszerének hideg- és meleg-, valamint szennyvízrendszerének karbantartása, javítása. A kedvezmény kizárólag számlázott szolgáltatásokra vonatkozik, anyag- vagy eszközbeszerzésre nem.

A módosításban a háztartással kapcsolatos szolgáltatások számlakedvezménye teljesen új, de az egységesen 30 százalékosá vált a kedvezményezettség is pozitív változást jelent, ezáltal a magánnyugdíj-pénztári befizetések kedvezménye 5 %-kal növekedett.

Megszűnik a béren kívüli adómentes juttatásokra két évvel ezelőtt felállított évi 400 ezer forintos limit - ám a kultúrajegy a minimálbérnek megfelelő mértékben lesz csak adómentes, az iskolarendszerű képzés költségéből pedig a minimálbér két és félszerese lesz köztehermentesen adható a munkaadó által.

² Képzési költség alapján bármely olyan magánszemély érvényesíthet kedvezményt, akit a felsőoktatási intézmény a kiadott igazoláson – a hallgató kérésére – a kedvezmény érvényesítőjeként tüntet fel. Az új szabály szerint ez a személy nemcsak a hallgató közeli hozzátartozói közül kerülhet ki.

³ A kedvezmény alapja a szolgáltatás számlázott ellenértéke, amelyet a kedvezményt érvényesítő magánszemély a nevére kiállított számla alapján – adóbevallásában tájékoztató adatként feltüntetve a számla sorszámát, kibocsátójának adószámát, illetve a számlázott összegeket – vehet figyelembe.

Az adókedvezmények sorrendje: Adókedvezményeket legfeljebb az összevont adóalap adójának mértékéig, azon belül az összevont adókedvezményre vonatkozó korlát mértékéig lehet érvényesíteni. Ha az adó nem nyújt fedezetet az összes kedvezményre, vagy azok együttvéve a korlát miatt nem érvényesíthetők, a magánszemély eldöntheti, hogy melyiket érvényesíti az adóhatósági közreműködés nélkül benyújtott bevallásában vagy a munkáltatói adómegállapításban. Ha azonban választását bármely okból nem jelöli meg, vagy adóhatósági közreműködéssel egyszerűsített bevallást nyújt be, a kedvezmények sorrendjét a törvényben meghatározott következő sorrendben kell figyelembe venni: lakás célú hiteltörlesztés áthúzódó kedvezménye, személyi kedvezmény, alkalmi foglalkoztatás kedvezménye, összevont adókedvezmény, őstermelői kedvezmény, családi kedvezmény, egyéb (pl. üzleti, beruházási célra felvett hitel kamata után járó kedvezmény).

Az adózás rendjéről szóló törvény módosítása **egyszerűsített szja-bevallást** vezet be, amit az adóhatóság állít össze a rendelkezésére álló adatok alapján. Ennek elkészítését február 15-ig kérhetjük az APEH-től, majd a hivatal április 30-ig postázza nekünk az adóbevallást, amit május 20-ig vissza kell küldeni az adóhatósághoz. Az APEH a kifizetőktől rendszeresen érkező adatszolgáltatás alapján állítja össze a bevallást, amit az adózó az aláírásával elismer, vagy helyesbíthet. Módosítás esetén csak azokat a sorokat kell átírni, amelyek a saját igazolásokon levő adatoktól eltérnek. A személyre szabott ajánlat aláírása és visszaküldése után mindkét esetben érvényes bevallásnak számít. A módosítással mintegy 3 millió magánszemély élhet, akik kifizetőtől, munkáltatótól szerzik a jövedelmüket, és sem egyéni vállalkozói, sem őstermelői igazolvánnyal nem rendelkeznek.

Továbbra is megmarad a munkaadói adómegállapítás lehetősége, amelyet azonban nem február 15-ig, hanem január 31-ig kell ezt kérnie a munkavállalónak.

Kedvező irányú adókulcs-változás mégiscsak történik, de nem a munkavállalók javára. A cég adózott nyereségéből kivett **osztalék** jövedelem után a tulajdonosok 25 illetve egy meghatározott mérték felett 35 százalék szja-t (valamint egy bizonyos plafonig 14% egészségügyi hozzájárulást) fizettek idáig. 2009-től egységesen 25%-os kulccsal adózik az osztalék szja-ja (az egészségügyi hozzájárulás változatlan).

Szintén az szja törvényt érinti az a módosítás, amely az **átalányadó** értékhatárát általános esetben 8-ról 15 millió forintra, kereskedők esetében 40-ről 100 millió forintra emeli. Az őstermelők pedig az eddigi 7 helyett 8 millió forintig választhatják az átalányadózást.

Adóköteles lesz a parlamenti **képviselők**, polgármesterek és önkormányzati képviselők költségtérítése, **költségátalánya**. 2009. február 1-jétől: a költségtérítés, költségátalány után 15 százalékos személyi jövedelemadót kell fizetni - járulékot továbbra sem -, és a szállásköltség címén adott költségtérítés ezután is köztehermentes marad. A képviselők és polgármesterek kivételezett helyzete tehát – ha korlátozottan is – de fennmarad.

A szakképzési hozzájárulás és a munkaadói járulék alapjának változása: Öt helyett csak kétféle járulékalap lesz: a munkaadói járulék alapja a munkaadói nyugdíj- és egészségbiztosítási alap lesz, a munkavállalói járulék alapja pedig az egyéni egészségbiztosítási járulék alapja lesz. Korábban a szakképzési hozzájárulás és munkaadói járulék alapját is lényegében a statisztikai fogalmak szerinti kereset képezte. 2009. január 1-jétől mindkét közteher alapját - néhány jövedelememet leszámítva - a fizetésére kötelezettet terhelő társadalombiztosítási járulék alapja képezi. Az indoklás szerint ezáltal a fizetési kötelezettség meghatározása egyértelműbb, és lényegesen kevesebb munkáltatói adminisztrációt jelent.

Alapszabály, hogy csak az után a személy után kell szakképzési hozzájárulást, valamint munkaadói járulékot fizetni, aki a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. Törvény rendelkezései alapján biztosítottnak minősül és rendelkezik társadalombiztosítási járulékalappal. Alkalmazni kell a minimális járulékalapra (a minimálbér kétszeres összege), szakképzési hozzájárulás-alap tekintetében az ún. főfoglalkozású társas vállalkozók esetében a legalább a minimálbérrre, mint legkisebb járulékalapra vonatkozó szabályokat is. Ugyancsak alkalmazni kell az egyszerre több társadalombiztosítási kötelezettség alá eső jogviszonyban állók társadalombiztosítási járulékalapjának megállapítására irányadó szabályokat.

A változás révén a munkáltató adminisztrációja csökkent ugyan, de ugyanakkor az egységes vetítési alap következtében nő járulékfizetési terhe.

Új adónemként jelent meg a **cégautóadó**, a korábbi SZJA-n belüli változata helyett. A vagyoni típusúvá vált⁴ cégautóadó alapján 1600 köbcentiméteres hengerűrtartalom alatt havonta 7.000, afelett 15.000 forintot kell fizetni. A cégautóadóból levonható a gépjárműadó („súlyadó”), maga a cégautóadó pedig elszámolható társasági adóalapcsökkentő költségként. 2009-től a cégautó után csak akkor számolhatók el költségek (értékcsökkenés is) a társasági adóban, ha fizetik utána a cégautóadót.

⁴ Ez alapján már az evásoknak is fizetniük kell!

Több, a **feketegazdaság visszaszorítását célzó intézkedéssel** találkozhatunk ez évtől.

- Az **átalányadózóknak** és az evásoknak meg kell tartaniuk a jövőben a számlát. 900 ezer forint feletti vásárlásnál köteles lesz az eladó számlát kiállítani.
- A számviteli törvény szerint a **házipénztár** napi záróállományának havi átlaga nem érheti el a cég előző éves összes bevételének 1,2 %-át (de minimum az 500.000 Ft-ot). A magas házipénztárállománnyal rendelkező cégeket mulasztási bírsággal sújthatják.
- Az új szabályok korlátozzák a **készpénzben** történő számlakifizetést is. 2009. február 01-től legfeljebb bruttó 250 ezer forint értékű számlát lehet készpénzben kifizetni, máskülönben 20 %-os mulasztási bírságot szabhat ki az APEH az érintett cégre.
- Ha a vállalkozás nem ad **számlát, nyugtát** a jövőben, akkor nemcsak a cég és az eladó alkalmazott büntethető, hanem félmillió forint bírságot lehet kiszabni az eladó felettesére is. Ugyanez igaz be nem jelentett alkalmazott foglalkoztatása esetén is a bejelentést intéző személyre.
- Igazolatlan eredetű áru forgalmazásakor az áru értékének akár 40 százalékát is ki lehet róni büntetésként. Ha a cég eltitkolja bevételeit, meghamisítja mérlegét azért, hogy adókötelezettségét így csökkentse, akkor az **adó bírság** maximuma 50 helyett 75 %-ra emelkedik.

A társasági adó törvény módosításának egyike eleme a **rendezett munkaügyi kapcsolatok definiálása**: a munkaszerződéseknek jogszerűeknek kell lenniük, nem sérthetők meg a szakszervezet és az üzemi tanács, illetve azok képviselőinek a jogai, továbbá be kell tartani az európai üzemi tanácsokra előírt konzultációs kötelezettséget is. A 10 százalékos társasági adókulcs csak akkor alkalmazható, ha a rendezett kapcsolatok megsértését a hatóság - az adott és a megelőző adóévben - nem állapította meg jogerős és végrehajtható határozatban, illetve nem szabott ki bírságot.

Szintén új szabály, hogy ha az adóhatóság be nem jelentett alkalmazottat talál az adózónál, akkor erről értesítenie kell a munkaügyi hatóságot.

Januártól élhet a **köztartozással nem rendelkező cégek nyilvántartása**. Ez sokszor kiváltja a nullás igazolás benyújtását. A közbeszerzésekhez kapcsolódó vállalkozói kifizetéseknél ugyanakkor már 200 ezer forinttól szükséges lesz nullás igazolást bemutatnia az alvállalkozónak.

Az **illetékeket** érintő új szabály: ha az ingatlan ellenértéke nem éri el a forgalmi érték 50 %-át, akkor a vételár és a forgalmi érték fele közti összeg után ajándékozási illetéket kell fizetni. (Ez függ a rokonsági foktól, de általában magasabb a visszterhes illetéknél.) A másik 50 % után pedig a normál ingatlan-átruházási illetéket kell megfizetni. A vagyonszerzési illetékre vonatkozó mentesség, illetve kedvezmény csak akkor vehető igénybe, ha a vagyonszerzést a vásárló az előírt hatóságnak határidőben bejelentette.

Kedvező hír az örökösöknek, hogy januártól 20 millió forintos értékhatárig illetékmentes lesz az örökség az elsőfokú örökösök (az elhalálozottnak a szülője, házastársa vagy gyermeke) részére. A még el nem bíralt esetekre is vonatkozik ez a könnyítés. Akkor sem kell öröklési illetéket fizetni, ha állampapírt hagy hátra az elhunyt

Hatálybalépés: Az adóváltozások nem egyszerre léptek hatályba. Az egyszerűsítési és az örökösödési illetéket részben eltörlő, az állampapírok vásárlása esetén adóalapcsökkentő lépések január 1-jén életbe léptek, de a szankciók szigorítását takaró, a feketegazdaság elleni harc jegyében született intézkedések csak február 1-jével lesznek hatályosak.

2009. január 21.